



Norges
vassdrags- og
energidirektorat

MELØY ENERGI AS
Kystveien 4
8150 ØRNES

Vår dato: 30.06.2017
Vår ref.: 200701156-31
Arkiv: 312 / 160
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Tonje Aars Grønbech
22959206/tagr@nve.no

Meløy Energi AS - søknad om planendring for bygging av Tverrfjellelva kraftverk i Meløy kommune i Nordland – NVEs vedtak

NVE har mottatt søknad fra Meløy Energi AS, datert 8.2.2017, om tillatelse til å endre planene for vannvei fra inntaket og ned til kraftstasjonen i Tverrfjellelva kraftverk i Meløy kommune.

Bakgrunn

Meløy Energi AS fikk konsesjon den 31.8.2010 til å bygge Tverrfjellelva og Selstaddalen kraftverk. Vedtaket gjaldt under forutsetning av at arbeidet startet opp senest 5 år fra vedtaksdato og ble fullført innen ytterligere fem år. Meløy Energi AS fikk etter søknad tre års forlenget byggefrist for begge kraftverk til 31.8.2018.

I konsesjonssøknaden fra 2006 var byggekostnaden for Tverrfjellelva kraftverk med vannveg i fjell stipulert til 29,8 mill.kr, dvs. 3 kr/kWh basert på en årlig produksjon på 10 GWh uten fradrag for slipp av minstevannføring. I 2012 ble kostnadsoverslaget korrigert for sterk prisstigning i bygg - og anleggsbransjen og stipulert til 66,9 mill.kr, dvs. 8 kr/kWh basert på årlig produksjon på 8,4 GWh etter fradrag for konsesjonspålagt minstevann føring.

På bakgrunn av dette konkluderer Meløy Energi med at økonomien i det opprinnelige prosjektet var for svak, og at utbyggingsplanene derfor måtte endres for å redusere kostnadene. Kostnadsoverslaget per 2016 for «Optimalisert utbygging» med rørgate i dagen i kombinasjon med sjakter er på 42,4 mill.kr, dvs. 5 kr per kWh basert på midlere tilsig for perioden 2011 - 2015. På dette grunnlaget besluttet Meløy Energi å utarbeide søknad om planendring til NVE.

Planendring

I konsesjonen ble det satt vilkår om at vannveien skulle legges i tunnel for å avbøte de negative konsekvensene tiltaket ville fått for friluftsliv og landskap. Vannveien i fjell skulle plasseres på nordsiden av Tverrfjellelva. I denne søknaden om planendring er rørgate i dagen i kombinasjon med sjakter plassert på sørsiden av elva. Den planlagte rørgaten på fjellet mellom øvre og nedre sjakt vil bestå av; PE- rør montert på bart fjell i dagen i øverste del, og nederste del som støpejernsrør på bakken

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81

7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18

8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B

6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

dekket med torvplater. Nedre del av vannveien, dvs. fra nedre sjakt til kraftstasjon, er foreslått som et tradisjonelt rør i tilbakefylt grøft.

Søker har vurdert at prosjektområdet har middels til stor verdi for fagfeltene landskap/geologi, biologisk mangfold, flora/fauna og brukerinteresser (friluftsliv/reiseliv). Det er ikke registrert automatisk fredete kulturminner i området. Verdien av området for landbruk og reindrift er av søker vurdert til å være liten til middels.

Høring

Søknaden har vært sendt på høring til de partene som uttalte seg om prosjektet i konsesjonssøknaden. NVE har mottatt følgende merknader til planendringssøknaden:

Fylkesmannen i Nordland skriver i brev av 23.3.2017 at de tidligere har frarådet bygging av Tverrfjellrelva, og Seltaddalen kraftverk blant annet på grunn av negative virkninger på landskapsbilde, inngrepsfrie naturområder og friluftsliv. De fraråder også utbygging etter de nye planene, da store deler av vannvegen, som legges som rør i dagen, vil gi større negativ effekt på landskap, friluftsliv og reindrift enn når vannvegen i sin helhet legges i tunnel/sjakt. Etter deres syn er det begrenset hvor mye tildekking med torv på deler av strekningen kan avbøte de negative effektene.

Fylkesmannen legger vekt på at uttak av betydelige mengder torv fra området ved Grimstad i Mevika potensielt kan gi økt utslipp av CO₂ og bidra til spredning av ikke-stedegne arter. De viser til Landbruksdirektoratet sitt regelverk for uttak av torv og myr.

Fylkesmannen kommer også med en reindrifsfaglig uttalelse. Etter deres syn vil den omsøkte planendringen med torvdekkede rør være noe mer negativt for reindriftsinteressene enn det som er konsesjonsgitt, der vannveien skal gå i tunnel. Torvdekkede rør vil beslaglegge beiteland og kan medføre forstyrrelser for reinen. Fylkesmannen mener likevel at den største negative konsekvensen av endringssøknaden, er uttak av torv fra myr. De peker på at det ikke fremgår av søknaden hvor store arealer som berøres av torvuttaket, og heller ikke nøyaktig hvor uttaket er tenkt. Myrområder er en viktig beiteressurs for reindrifta, og myrene på Grimstad er brukt til vinterbeiter de siste årene. På bakgrunn av kunnskapen Fylkesmannen har om området, fraråder de på det sterkeste torvuttak.

Nordland fylkeskommune uttaler i brev av 21.3.2017 at de fraråder NVE å gi tillatelse til planendringen. Planendringen vil innebære at store deler av rørgaten vil ligge i dagen på snaufjellet. Deler av rørene i dagen vil dekkes til, men etter fylkesrådets vurdering vil et belte med stein og torvplater bli synlig i et bratt og vegetasjonsfattig terreng. Fylkesrådet ønsker som tidligere uttalt at det tas landskapsestetiske hensyn ved etablering av anlegget, og mener derfor at rørgaten bør etableres som tunnel. Fylkesråden kan ikke se at omsøkt løsning vil bidra med noe positivt utover de økonomiske fordelene for kraftselskapet. Konsesjonsgitt løsning med tunnel medfører færre konsekvenser for friluftsliv og landskap, og etter deres mening vil området framstå mer urørt, i en kommune preget av mange vannkraftutbygginger.

I perioden 2011 - 2016 ble arbeidet med kartleggingen av Nordlands friluftslivs- og landskapsområder gjennomført. Fylkeskommunen peker på at denne kartlegginga er ny kunnskap som har kommet etter at kraftverket opprinnelig fikk konsesjon. Ovenfor tiltaksområdet er det kartlagt et *svært viktig friluftslivsområde*, Glombreen, som er et fjellområde med isbre. Inntaket og mesteparten av rørgata vil inngå i *landskapsområde* Glombreen. Dette er landskapstypen *Høgfjellmassiv med bre- og tindelandskapspreg*. Landskapstypen beskrives med lite eller ingen tekniske inngrep og framstår med et gjennomgående sterkt naturpreg. Ut i fra en sammenligning med lignende landskapstyper, er denne landskapstypen gitt verdien stor 4 av 5 poeng – *Landskap med verdi over gjennomsnittet i regional sammenheng*.

I regional plan om små vannkraftverk sier den tematiske retningslinjen om landskap F.1 «For områder i snauffjellet skal man ikke tillate utbygging som kan gi varige og irreversible skader på terrenget og landskapet». På bakgrunn av dette mener fylkesråden at planendringen ikke bør tillates.

Bodø og omegns turistforening skriver i sin høringsuttalelse datert 21.2.2017 at det er svært viktig at de vilkårene som er satt i konsesjonsvedtaket tidligere opprettholdes og tas på alvor. Etter deres mening er det en uønsket praksis at søker ber om å få fjernet vilkår som i sin tid ble lagt til grunn og sett på som avbøtende tiltak ved den opprinnelige konsesjonsbehandlingen. Turistforeningen mener derfor at planendringssøknaden bør avslås.

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i e-post av 7.4.2017 kommentert høringsuttalelsene slik:

«Bodø og Omegns Turistforening:

Det fremføres at (sitat) «En praksis der søker uten begrunnelse skal kunne få fjernet vilkår som ble lagt til grunn og sett på som adekvate avhjelpende tiltak ved opprinnelig behandling kan ikke være ønskelig». Vår begrunnelse for søknad om planendring er knyttet til kostnadsoverslaget for konsesjonsgitt utbyggingsløsning og behov for å redusere kostnadene slik at utbyggingen blir bedriftsøkonomisk lønnsom.

Fylkesmannen i Nordland:

Det pekes på at uttak av torv fra et område ved Grimstad vil medføre økt utslipp av CO₂. Vi mener at denne konsekvensen av torvtak mange ganger oppveies av redusert utslipp av avgasser fra kjøretøy for uttransport av sprengstein fra tunnelsprengning av den konsesjonsgitte løsningen vannvei i fjell.

Det pekes riktig nok på evt. spredning av «fremmede» plantearter. Det vises til Vedlegg 5 Biologisk kartlegging av alternativ trase for rørgate kapittel 4.2 (sitat): «Det er positivt at introduserte arter ikke ble påvist under befarings av myren.» Det anbefales å gjøre en noe grundigere kartlegging av plantearter i torvtaket i byggefasen og evt. finne annet torvtak etter behov. Torvmengden er estimert til ca. 1 500 m³, som tilsvarer uttak av 1 m tykk torv på et område ikke større enn 1,5 mål. Vi mener det er en begrenset mengde torv.

(...)

Nordland fylkeskommune:

(Sitat): «Fylkesrådet ønsker ikke varige og irreversible skader på terrenget og landskapet, og fraråder derfor at det etableres rørgate i dagen på snauffjellet i et landskap av stor verdi.» Vi mener at de foreslåtte sjakter og rørgate i dagen i veldig begrenset grad vil gi varige og irreversible skader på terrenget og landskapet. Innløpet til øvre sjakt vil være under laveste regulerte vannstand. Utløpet fra øvre sjakt med innstøpt rørstuss kan kles med bruddstein for landskapstilpasning. PE-røret på eksponert fjelloverflate vil ha tilnærmet samme farge som fjellet. Torvdekket rørgate vil etter få år bli revegetert som omkringliggende terreng. Innløpet til nedre sjakt med forankringskloss i betong for hengende rørstreng kan kles med bruddstein for landskapstilpasning.»

NVEs vurdering

Meløy Energi AS fikk den 31.08.2010 konsesjon til å bygge Tverrfjellelva og Selstadsdalen kraftverk i Meløy kommune i Nordland. Selskapet fikk senere tre års forlenget byggefrist for begge kraftverkene frem til 31.8.2018. I konsesjonen til Tverrfjellelva ble det blant annet satt vilkår om at vannveien skulle legges i tunnel for å avbøte de negative konsekvensene tiltaket ville fått for blant annet friluftsliv og landskap.

Meløy Energi AS fikk utarbeidet et nytt kostnadsoverslag i 2012, og konkluderte med at økonomien i prosjektet var for svak. De utarbeidet derfor et kostnadsoverslag for en «optimalisert utbygging» med rørgate i dagen i kombinasjon med sjakt til en lavere utbyggingspris. Dette er bakgrunnen for at Meløy Energi AS har sendt inn planendringssøknad for kraftverket. For at NVE skal kunne gi tillatelse til planendringen må fordelene ved tiltaket være større enn ulempene det medfører allmenne interesser.

Endringene i planene innebærer at vannveien skal gå i rørgate i dagen i kombinasjon med sjakter plassert på sørsiden av elva, i stedet for i tunnel. Den planlagte rørgaten på fjellet mellom øvre og nedre sjakt vil bestå av; øverste del med PE- rør montert på bart fjell i dagen, og nederste del som støpejernsrør på bakken dekket med torvplater. Nedre del av vannveien, dvs. fra nedre sjakt til kraftstasjon, er foreslått som et tradisjonelt rør i tilbakefylt grøft.

Søker mener at konsekvensene med rør i dagen og torvdekket rørgate blir middels negative eller mindre for de ulike fagtemaene, og at dette er tilsvarende som for konsesjonsgitt vannvei i fjell.

Alle høringspartene som har valgt å uttale seg er imot planendringen, og tilrår NVE å avslå søknaden. De mener at endringene vil føre til større inngrep enn konsesjonsgitt alternativ.

Under konsesjonsbehandlingen av Tverrfjellelva kraftverk la NVE vekt på tiltakets konsekvenser for landskapet da det ble lagt føringer for utbyggingen. Opprinnelig var det søkt om to alternativer, enten med rør i dagen eller med sjakt/tunnel. Av hensyn til landskapet vedtok NVE at rørgata skulle gå i tunnel. I KI-notat nr. 75/2010 Bakgrunn for vedtak skrev NVE: *«Dersom alternativet med rør i dagen blir valgt, vil det bli svært visuelt skjemmende i området og være synlig på stor avstand da det er bratt og liten vegetasjon som kan skjule inngrepene. Det andre alternativet med tunnel og sjakt vil ha mindre konsekvenser for landskapet»*. På bakgrunn av dette, i tillegg til de innkomne høringsuttalelsene, mener vi at rør i dagen i kombinasjon med sjakter vil gi vesentlig mer omfattende inngrep enn dersom det bygges i tunnel. NVE mener dette vil ha negativ konsekvens for landskapet.

Fylkesmannen legger vekt på at uttak av betydelige mengder torv potensielt kan gi økt utslipp av CO₂ og bidra til spredning av ikke-stedegne arter. De peker også på at myrområder er en viktig beiteressurs for reindrifta, og myrene på Grimstad har vært brukt til vinterbeiter de siste årene. Etter NVEs vurdering er det knyttet stor usikkerhet til hvilke konsekvenser et torvuttak vil få for reindrift og naturmangfoldet. Vi registrerer at det legges opp til et begrenset uttak, og selv om det ikke er gjort noen spesifikk beregning av utslipp knyttet til dette eller konsekvenser ved bortfall av beite, har vi ikke tillagt dette vesentlig vekt. Til det er uttaket for lite.

Fordelene av endringene som er presentert i søknaden er at kostnadene for utbyggingen blir noe mindre. Imidlertid mener NVE at de nye planene vil gi varige og irreversible skader på terrenget og landskapet. Vi mener dette ikke kan avbøtes i tilstrekkelig grad med god terrengtilpasning. Vi er enig med høringspartene i at det er begrenset hvor mye tildekking med torv på deler av strekningen kan avbøte de negative effektene. NVE mener at de landskapsmessige ulempene ved å legge rørgata i dagen/dekket av torv langt overstiger de økonomiske fordelene planendringen får for søker. Etter vårt syn er ikke den omsøkte planendringen en forbedring av den opprinnelig omsøkte eller den konsesjonsgitte vannveien. Av samme grunner som NVE i KI-notat 75/2010 – Bakgrunn for vedtak vurderte at alternativet med rør

i dagen ville få store konsekvenser for landskap, mener NVE at omsøkte planendring ikke kan aksepteres.

NVEs konklusjon

NVE mener at ulempen ved planendringen for bygging av Tverrfjellelva kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt.

Om klage og klagerett

Dere kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet **innen 25.8.2017**. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser).

En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

BODØ OG OMEGNS TURISTFORENING
Fylkesmannen i Nordland
Meløy kommune
Nordland fylkeskommune